

Je to kněz podle mého Srdce (Den. 1256)

O blahoslaveném P. Michalu Sopočkovi, zpovědníku a spirituálu sv. Faustyny

Białystok je město v severovýchodním Polsku s počtem obyvatel kolem 300 tis. Málokdo v tomto městě neslyšel o P. Sopočkovi, a to nejen v souvislosti s jeho prací na šíření úcty k Božímu milosrdenství, ale také kvůli události, kterou si s ním spojují mnozí obyvatelé města. Kdo toto město navštíví, může se totiž zastavit u kříže s nápisem „Ježíši, důvěřuji Ti“ postaveným v roce 1994 na místě železniční havárie, která ohrozila město 9. března roku 1989.

Tento den, kolem tří hodin v noci, vykolejil poblíž centra vlak jedoucí ze Sovětského svazu do Německa. Čtyři 50 tunové cisterny s tekutým chlorem se převrátily několik desítek metrů před viaduktem. Kdyby z viaduktu spadly a chlor se dostal do vzduchu, vytvořil by se toxický mrak, který by ohrozil život mnoha tisíců lidí v okruhu až do 50 km. I když to asi nikdo nikdy nebude schopen dokázat, obyvatelé města věří tomu, že to byl zázrak na přímělu P. Sopočka, který když ještě žil, chodíval a modlil se růženec právě podél železniční trati, po které jel vlak. Tři měsíce před nehodou vlaku bylo tělo P. Sopočka umístěno do kostela BM nacházejícího se nedaleko kaple sv. Faustyny, kterou P. Sopočko sám rozestavěl a vedle které zemřel. Mezi kostelem a touto kaplí vedla železniční trať, po které vlak jel.

Blahořečení

Když se ve Staré Boleslavi konala v roce 2008 národní svatováclavská pouť, v Białymstoku se 28. září konalo na poutním místě Božího milosrdenství slavnostní blahořečení P. Sopočka. Během této slavnosti výstižně popsal P. Sopočka kardinál Stanisław Dziwisz z Krakova jako sluhu Božího milosrdenství, který bezmezně důvěřoval, modlil se a spolupracoval s Boží milostí. Následně řekl kardinál Dziwisz zajímavá slova: „*Největší poctu, kterou P. Sopočko zažil, mu musela přinést tato slova Pána Ježíše, která o něm sv. Faustyna zapsala ve svém „Deníčku“: „Tohle je kněz podle Srdce mého“ (Den. 1256). Přijal tato slova s bázní a chvěním, vědom si své slabosti a křehkosti před majestátem milosrdného Boha.*“ A opravdu, když si uvědomíme, že P. Sopočko přečetl v „Deníčku“ slova, která o něm řekl Pán Ježíš, můžeme si představit, jak silný zážitek to pro něj musel být.

Blahořečení P. Sopočka bylo korunováním jeho životní cesty. Ale jeho život nebyl spojen jen s Białymstokem.

Život

P. Sopočko se narodil dne 1. listopadu 1888 ve vesnici Nowosady (dnes Bělorusko). Vyrůstal ve zbožné rodině a už jako mladý chlapec chodíval pilně do kostela. Ve svém Deníku vzpomíná: „*Jako učeň jsem šel v adventní době na ranní rorátní mše. Neměl jsem hodinky,*

a protože jsem nechtěl nikoho obtěžovat, aby mě probouzel v 6 hod. ráno, vstal jsem hned potom, co jsem se probudil, přesvědčený, že je 6 ráno, oblékl se a rychle jsem vyšel na ulici. Zabouchl jsem přitom dveře, od kterých jsem neměl klíč. Šel jsem rovnou do kostela vzdáleného 1,5 km. Ulice byly prázdné, kostel byl zavřen. Předpokládal jsem, že za chvíli kostel otevřou, a tak jsem se při 10 stupních pod nulou procházel po místním hřbitově. Uběhla jedna hodina, dvě, a až po třetí přišel kostelník. Strašně jsem promrzl, ale byl jsem šťastný, že jsem mohl být tento den první u zpovědi. Bylo to v roce 1906.“

Po skončení městské školy nastoupil v roce 1910 do duchovního semináře ve Vilně. V roce 1914 přijal kněžské svěcení. Od roku 1919 byl vojenským kaplanem ve Varšavě a zároveň do roku 1924 studoval morální teologii na univerzitě ve Varšavě. V roce 1924 se vrátil do Vilna. O dva roky později získal titul doktor teologie a roku 1927 byl jmenován spirituálem v semináři ve Vilně. Od roku 1928 začal přednášet na univerzitě ve Vilně a ve zdejším duchovním semináři. V roce 1934 získal habilitaci na univerzitě ve Varšavě.

V tomto období (od roku 1933 do r. 1942) byl zpovědníkem sester Kongregace Matky Božího milosrdenství, a tak se setkal se sestrou Faustynou. Přičinil se o namalování prvního obrazu milosrdného Ježíše, poručil Faustyně, ať píše Deníček, a byl spirituálem sestry Faustyny až do její smrti v roce 1938.

Během druhé světové války se mu povedlo vyhnout zatčení gestapem a dva a půl roku se skrýval v okolí Vilna, kde se v obci Černý Bor vydával za dřevorubce. Po obnovení semináře v roce 1944 se vrátil do Vilna a přednášel tam do roku 1945, kdy Sověti zavřeli seminář. V roce 1947 musel P. Sopočko odejít do Białegostoku, kde přednášel a také se velmi aktivně zapojoval do farní pastore.

V roce 1962 odešel do důchodu. Bydlel v řeholním domě Sester Misionářek sv. Rodiny. Do konce svého života byl velice aktivní, hodně psal a publikoval. Zemřel ve zdejším domě 15. února 1975. V roce 1987 byl zahájen diecézní proces blahořečení P. Sopočka. V prosinci roku 2007 byl uznán zázrak na přímluvu P. Sopočka a 28. 9. 2008 se uskutečnilo jeho blahořečení.

Sv. Faustyna

Z Deníčku, který sv. Faustyna začala psát právě na pokyn P. Sopočka, se můžeme dozvědět, že ještě před setkáním ve Vilně dvakrát vnitřně viděla P. Sopočka. Na jednom místě v Deníčku o tom Faustyna píše takto: „*Jednoho dne jsem ho viděla v naší kapli mezi oltářem a zpovědnicí. Vtom jsem uslyšela v duši hlas: Hle viditelná pomoc pro tebe na zemi. On ti pomůže splnit na zemi mou vůli.*“ (Den. 53)

Tato pomoc byla nejen viditelná, ale také velmi konkrétní. Nelze zapomenout, že to právě P. Sopočko zprostředkoval peníze pro první obraz Božího milosrdenství. Když měl být obraz poprvé veřejně vystaven, doprovázely to mnohé problémy. Sestra Faustyna to komentuje: „*Vida obětavost a námahu P. Sopočka v té záležitosti, obdivovala jsem jeho trpělivost*

a pokoru; stálo to všechno hodně peněz, a přesto na všechno dával P. Sopočko. Vidím, že ho Boží prozřetelnost připravila k uskutečnění toho díla milosrdenství dříve, než jsem já o to Boha prosila.“ (Den. 422) P. Sopočko začal propagovat Boží milosrdenství ještě za života sestry Faustyny. V jeho Deníku můžeme třeba najít tato slova: *„V roce 1937 jsem navštívil sestru Faustynu v Krakově. Když jsem četl její Deníček, našel jsem Korunku a Novénu, které jí prý Pán předal. Obě modlitby se mi velmi zalíbily a po získání souhlasu krakovského biskupství byly vydané v brožurce, která měla na obálce obraz milosrdného Ježíše. Tímto způsobem se začala úcta k Božímu milosrdenství pomalu šířit po celé zemi. Sám jsem obdržel mnoho milostí skrze modlitbu Korunky a skrze úctu k Božímu milosrdenství.“*

Už rok předtím, v srpnu 1936, sv. Faustyna popisuje zajímavé vidění po té, co obdržela článek P. Sopočka o Božím milosrdenství, který otiskly místní noviny: *„Když jsem se zabrala do důvěrné modlitby, uviděla jsem náhle Pána Ježíše ve velikém jasu tak, jak je namalovaný, a u Ježíšových nohou jsem viděla otce Andrasze (zpovědník sv. Faustyny v Krakově) a P. Sopočka, oba měli v ruce pero a z konce obou těch per vycházely záblesky a oheň jako při bouřce a dopadaly na veliký zástup lidí, který se ve svém běhu řítí, nevím kam. Jakmile se ho dotkl ten paprsek, odvracel se od davu a vztahoval ruce k Ježíšovi; jedni se vraceli s velikou radostí a jiní s velikou bolestí a lítostí.“* (Den. 676) Tato vize velmi dobře vystihuje úkol a význam práce P. Sopočka. Rozuměla tomu také sv. Faustyna, která si byla vědoma významu jeho práce. Několik měsíců před svou smrtí napsala: *„Ježíši, ty vidíš, jak velice jsem vděčná P. Sopočkovi, který tak dalece pokročil s tvým dílem. Tato tak pokorná duše dokázala vydržet všechny bouře a neznechutí se protivenstvími, ale věrně odpověděla na Boží vyzvání.“* (Den. 1586)

Nejen sv. Faustyna o P. Sopočkovi, ale také P. Sopočko nám o sv. Faustyně zanechal své svědectví. Takto P. Sopočko vzpomíná na začátek známosti s Faustynou a popisuje okolnosti vzniku prvního obrazu milosrdného Ježíše: *„Sestru Faustynu jsem poznal v létě roku 1933, když ke mně přišla ke zpovědi. Sestra Faustyna mívala zjevení už několik let. V obavě, aby nešlo o nějaké halucinace nebo psychické poruchy, obrátil jsem se na její představenou, matku Irenu, aby mi řekla, kdo je sestra Faustyna, jakou má pověst v kongregaci u sester a představených, a požádal jsem ji o vyšetření jejího psychického a fyzického zdraví. I poté, když jsem dostal odpověď, která byla pro sestru Faustynu po všech stránkách dobrá, jsem ještě určitou dobu vyčkával. Částečně jsem nedůvěřoval, rozjímal jsem, modlil se a snažil jsem se celou věc vyšetřovat, radil jsem se také s několika moudrými kněžími, co bych měl dělat, neříkajíc přitom, o co a o koho jde. A tehdy šlo o uskutečnění prý rozhodného přání Pána Ježíše namalovat obraz, který sestra vidí ve zjeveních. Nakonec, motivován spíše zvědavostí, jak by ten obraz měl vypadat, než vírou ve zjevení sestry Faustyny, jsem se rozhodl zajistit namalování takového obrazu. Spočil jsem se s uměleckým malířem bydlícím se mnou v jednom domě, Eugeniuszem Kazimirowskim, který za určitou finanční odměnu souhlasil s namalováním obrazu, a s matkou představenou, která dovolila sestře Faustyně dvakrát týdně přicházet k malíři, aby mu řekla, jak má obraz vypadat. Práce trvala několik měsíců, až konečně v červnu nebo v červenci roku 1934 byl obraz dokončen.“*

Jak je vidět, P. Sopočko nebyl od začátku přesvědčen o pravdivosti zjevení, která měla sestra Faustyna. Není se čemu divit. Už první setkání bylo dost divné. P. Sopočko zpovídal v kostele, když uviděl dvě řeholnice. Jedna se začala s radostí usmívat, přišla k němu a řekla, že je ten kněz, kterého viděla ve zjeveních. Stačí tady jenom uvést slova P. Sopočka, kterými popisuje toto první setkání s Faustynou, abychom si uvědomili neobvyklost celé situaci: *„Hned řekla, že mě zná už dávno, že mám být jejím spirituálem a ohlásit světu pravdu o Božím milosrdenství.“*

P. Sopočko sledoval obsah zjevení sestry Faustyny, způsob jejího života a plody, které se v souvislosti s úctou k Božímu milosrdenství začaly objevovat. Sám se začal modlit Korunku a přiznával, že tak obdržel mnoho milostí. Nicméně stále zachovával odstup a vyčkával. Kdy tedy se naplno přesvědčil o pravdivosti zjevení sestry Faustyny? Deset dní před její smrtí. Bylo to 25. září roku 1938. Když ji navštívil, sestra Faustyna byla jakoby nepřítomná a neschopná dialogu. Řekla, že všechno, co měla říct ve věci úcty k Božímu milosrdenství, už předala a teď je ponořená do společenství s nebeským Otcem. Předpověděla také, že za deset dní zemře. Stav, ve kterém ji viděl, a to, co a jak řekla, ujistilo P. Sopočka, že má co do činění s mystičkou. To byl ten okamžik – jak sám přiznává, kdy se úplně přesvědčil o pravdivosti zjevení, která měla. Deset dní po tomto setkání (5. 10.) opravdu zemřela. P. Sopočko nemohl přijet na její pohřeb. Odsloužil ale za ni (nebo spíše, jak to sám napsal, k její poctě) dvě mše svaté.

Během jejich předposledního setkání, které se uskutečnilo koncem srpna nebo začátkem září roku 1938, předpověděla sv. Faustyna P. Sopočkovi, že bude muset hodně obětovat pro úctu k Božímu milosrdenství, ale že na něm teď spočívá úkol toto poselství šířit.

P. Sopočko si toho byl vědom. Ve svém Deníku poznamenal, co mu Faustyna tehdy řekla: *„Nemám ustávat v šíření úcty k Božímu milosrdenství, a zvláště ve snaze ustanovit svátek o první neděli po Velikonocích. Nikdy nemůžu říct, že jsem v této věci učinil dost. I kdyby se hrnuly největší překážky, i kdyby se zdálo, že samotný Bůh to nechce – nesmím se vzdát. I pokud by dokonce vyjádření církve ohledně toho bylo negativní, není možné se vzdát. I kdyby docházely fyzické a morální síly, nemůžu se vzdát. Hloubka Božího milosrdenství je totiž nevyčerpatelná a náš život nestačí pro jeho oslavu. Svět už dlouho existovat nebude a Bůh chce ještě před jeho koncem udílet lidem milosti, aby se nikdo nemohl u soudu vymlouvat, že nevěděl o Boží dobrotě a neslyšel o Jeho milosrdenství.“*

Věrný sluha

Po smrti sv. Faustyny začal intenzivně pracovat na šíření této úcty, s větší a větší odvahou a přesvědčením, ale zároveň s citem a odpovědností začal také šířit formy úcty zjevené Faustyně. Přitom se ale snažil zpracovávat téma Božího milosrdenství teologicky, vydával proto knížky, psal články a brožury.

Už od začátku měl P. Sopočko před sebou tři konkrétní úkoly. Nejprve měl pomoci v namalování obrazu milosrdného Ježíše (to se uskutečnilo v roce 1934). Potom byl zapojen

do myšlenky nového řádu zasvěceného Božímu milosrdenství. Nakonec byl ještě konkrétní úkol pracovat na ustanovení Svátku Božího milosrdenství. P. Sopočko věděl, že ustanovit svátek na základě soukromých zjevení, to chce čas a církev se také musí přesvědčit, že to bude užitečné pro věřící. To byla také jedna z příčin, která vedla P. Sopočka k práci na tvoření liturgických a teologických základů pro tento svátek. Když k těmto úkolům přidáme ještě jeho zásluhu na vzniku Deníčku sestry Faustyny, pochopíme, jak velikou roli sebral v šíření úcty k Božímu milosrdenství.

Obraz a svátek

Je třeba říct, že P. Sopočko měl výhrady k obrazu milosrdného Ježíše, který namaloval Adolf Hyła a který byl umístěn v Lagiewnikach. Problém byl v tom, že A. Hyła maloval obraz jenom na základě Deníčku sestry Faustyny, kdežto první obraz z Vilna vznikl kromě toho také na základě poznámek a vzkazů sestry Faustyny, které osobně předala P. Sopočkovi. P. Sopočko se proto nejdříve snažil přesvědčit malíře Hyłu, aby zohlednil jeho poznámky a upravil obraz, ten to ale neudělal. Navíc měl P. Sopočko také obavy před způsobem, jakým se šířila úcta k Božímu milosrdenství. Obával se, že je ještě příliš brzy tak silně zdůrazňovat zjevení a osobu sestry Faustyny (zjevení přece nebylo zatím církví uznáno), že je potřeba opřít šíření úcty k Božímu milosrdenství o Písmo svaté, teologii a liturgii, protože jinak hrozí, že se mohou objevit problémy ze strany církve. Čas ukázal, že měl pravdu. Úcta se šířila tak nekontrolovaně, že to vedlo k určitému nadužití.

Přes všechny problémy a starosti se P. Sopočko stále snažil o zavedení Svátku Božího milosrdenství. Do Říma byly poslány dokumenty týkající se úcty k Božímu milosrdenství a čekalo se na dekret, který celou věc nějak uspořádá.

Zákaz

V březnu roku 1959 přišel z Říma dekret, dle kterého bylo potřeba se zdržet šíření obrázku a forem úcty k Božímu milosrdenství na základě zjevení sestry Faustyny. V listopadu téhož roku byl poslán dopis polskému primasovi, kardinálu Wyszyńskému, který byl určen všem biskupům a ve kterém se říkalo, že nelze trvat na nadpřirozenosti zjevení sestry Faustyny, neměl by se ustanovovat Svátek Božího milosrdenství, zakazuje se šířit úctu k Božímu milosrdenství na základě zjevení sestry Faustyny, ale na biskupech se nechává rozhodnutí, co udělat s obrazy, které už v kostelích jsou. K tomu byla ještě poznámka, že P. Sopočkovi je potřeba udělit „velmi vážné napomenutí“ (gravissimum monitum), aby zanechal propagace těchto zjevení a úcty na základě zjevení sestry Faustyny.

Kardinál Wyszyński spolucítil s P. Sopočkem, když mu toto napomenutí uděloval. P. Sopočko byl přesvědčen, že vše je způsobeno nedorozuměním a že se naplňují slova sestry Faustyny, která předpověděla těžkosti a problémy ve věci šíření úcty. V jejím Deníčku si můžeme přečíst: *„Jistého dne jsem vnitřně uviděla svého zpovědníka, kolik bude trpět. Přátelé tě opustí a všichni budou proti tobě, i tělesně zeslábněš (v době zákazu bylo P. Sopočkovi 70 let). Viděla jsem tě jako hrozen vína vyvolený Pánem a hrozený do lisu utrpení. Tvá duše, otče,*

bude naplněna v jistých chvílích pochybnostmi o tomto díle a o mně. A viděla jsem, jako by sám Bůh byl proti tobě, a zeptala jsem se Pána, proč s ním tak jedná, jako by mu ztěžoval to, co přikazuje. A Pán mi řekl: Takto s ním jednám, na důkaz, že to dílo je mé. Řekni mu, ať se ničeho nebojí, můj zrak je k němu obrácen ve dne v noci. Neodměňuji za úspěch v práci, ale za utrpení.” (Den. 90) Tato slova z Deníčku musela být pro P. Sopočka velkým povzbuzením. Dodržoval zákaz Kongregace, ale zároveň se nadále věnoval teologii Božího milosrdenství. Věnoval se také obrazu milosrdného Ježíše, Svátku BM a dalším formám úcty, které vyrůstaly ze zjevení sestry Faustyny - ne jako ten, kdo je propaguje, ale jako teolog a badatel – to Kongregace nezakázala.

P. Sopočko se nedožil zrušení zákazu. Zemřel 15. 2. 1975 a zákaz byl odvolán až v roce 1978. Po patnácti letech od blahořečení sestry Faustyny a po osmi od jejího svatořečení byl P. Sopočko blahořečen.

Člověk

O propagaci života P. Sopočka se zasloužil pomocný biskup z Białegostoku Mons. Henryk Ciereszko. Díky jeho redakční práci byl také vydán Deník P. Sopočka. Právě tento Deník nám přináší velmi zajímavý obraz P. Sopočka jako člověka. Měl prudkou povahu, ale byl také vytrvalý, dokázal být trpělivý a pokorný. Překvapuje nás také svou upřímností.

První obrázek: P. Sopočko pocházel z rodiny zbožné, nikoliv dokonalé. Dne 9. 9. 1937 ve svém Deníku vzpomíná: *„Kolem roku 1902 se u mě rozvinula hluboká zbožnost pod vlivem otce. Otec byl hluboce věřící a zbožný. I když každou neděli v kostele nebyl, protože kostel byl vzdálen 18 km, o svátcích u nás doma vždy zpívali mariánskou pobožnost, v 9 hod. byl růženec a kolem 11 nebo 12 hod. se společně recitovaly mešní texty a modlily jiné domácí pobožnosti. V roce 1899, 7. ledna, otec velmi dojatý promluvil k celé rodině, jako by tušil, že od té doby už nebudeme všichni spolu. A opravdu, tento rok se vdala sestra Žofie. V té době začala a dál se prohlubovala neshoda mezi starším nevlastním bratrem Ignácem a celou rodinou. Dopadlo to tak, že Ignác nás v roce 1904 opustil, potom se v roce 1907 na chvíli vrátil a následně odešel navždy, což bylo nešťastné jak pro nás, tak pro něj.“*

Druhý obrázek: P. Sopočko si byl vědom své křehkosti a toho, za kolik vděčí Božímu milosrdenství. Už v roce 1938 (a to byl teprve v půlce svého života) vyznává: *„Když se podívám zpátky, do svých dětských let, vidím jednu neustávající vlnu projevů Božího milosrdenství, které mi dovolilo narodit se bohabojným křesťanským rodičům, staralo se o mě v mých četných nemocech (černý kašel, záškrt, spála, spalničky, skrofulóza, tyf břišní, tyf skvrnitý, španělská chřipka) a zachránilo mě od smrti (postřelení, přepadení bandity a komunisty, pád z osmimetrového lešení, topení se ve Visle, konflikty s Němci a s Rusy během války). Především mě dodnes zachránilo od smrti věčné, i přes tolik a tak nebezpečných příležitostí. A nejvíce Božímu milosrdenství vděčím za kněžské povolání, za udržování touhy po kněžství, vedení skrze mnohé zkoušky, které bych určitě nezdolal a zahynul, kdyby mi Boží milosrdenství neposílalo milost seshora. Když to všechno vezmu, byl*

bych nejhorším nevďěčníkem, kdybych ještě pořád patřil sobě a chtěl hledat sebe v jakékoliv činnosti, slovech a myšlenkách. Důvěra v další Boží milosrdenství, šíření této úcty mezi ostatními a bezmezný obětování všech svých myšlenek, slov a skutků tomuto dílu beze stínu hledání sebe, to bude prvním pravidlem mého dalšího života. Života s pomocí tohoto bezmezného milosrdenství.“ Přesto v roce 1966 píše: „Ne vždy je na mně vidět radost. Snažím se občas tvářit radostně, ale ne vždy se mi to daří. Občas cítím, jako bych zazlival Bohu, že mě staví do takových podmínek, obklopuje takovými lidmi. A přece bych měl být spíše vděčný, že tímto mi Bůh umožňuje udělat pokání za hříchy už na tomto světě.“

„Pochopil jsem, že musím především důvěřovat.“

Kdo se ponoří do četby Deníku P. Sopočka, bude asi souhlasit se slovy kardinála Dziwisze, že to byl člověk bezmezný důvěry. V roce 1938 P. Sopočko napsal: *„Cítil jsem velikou bolest v duši a hořkost, že se mám rozloučit s touto mimořádnou osobou a že jsem teď všemi tak velice opuštěný. Ale pochopil jsem, že musím především důvěřovat Božímu milosrdenství. Bůh na všechno, co bylo, zapomene. Bůh odpustí všechny mé nevěrnosti, protože je dobrý. Proto se mám probrat a beze strachu Mu důvěřovat, důvěřovat a ještě jednou důvěřovat.“* Tato slova napsal, když se měl rozloučit se sestrou Faustynou umírající na tuberkulózu. Bylo mu tehdy 50 let a před ním bylo ještě 37 let života. Důvěra Bohu je nejen slovo – klíč k pochopení jeho života, ale je to také vzkaz a povzbuzení pro nás.

zprac. P. Wojciech Zubkowicz SAC

Apoštol Božího milosrdenství č.3-4/2016

Více textů o Božím milosrdenství je k dispozici na www.slavkovice.cz

